

Achtergrond van het RAVON-schepnet

Martijn Schiphouwer & Frank Spikmans

Het RAVON-schepnet is niet weg te denken uit de onderzoekswereld rond vissen, amfibieën en macrofauna. Vrijwel elke onderzoeksinstituten, adviesbureau, aquatisch ecoloog en 'natte' natuurvrijwilliger heeft er wel één of meerdere in het bezit. We duiken daarom eens in de achtergrond van het beroemde RAVON-schepnet.

Gebruik RAVON-schepnet in het veld. (Foto: Jelger Herder)

Zoektocht naar degelijk materiaal

Het onderzoek naar amfibieën en vissen vraagt stevig materiaal. Weerstand van water, sediment en waterplanten kent geen genade. Met het oprichten van RAVON 25 jaar geleden begon ook de lange zoektocht naar een degelijk schepnet. Vijfnetten van de tuincentra en landingsnetten van de hengelsportzaken bleken ongeschikt. Daarom werd er op kleine schaal geëxperimenteerd met het zelf vervaardigen van stevige netten. Een handleiding hiervoor verscheen in het vermaarde donkerrode boekje "Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld" uit 1993 van Rob Lenders en Kees

Marijnissen met illustraties van Rob Felix. Zo'n zelfbouwnet moest volgens de tekst voor "ongeveer vijftig gulden" te maken zijn.

Door de uitbreiding en professionalisering van de activiteiten van RAVON groeide de vraag naar schepnetten. Frank Spikmans kreeg in 2004 van Jan Jeucken de tip contact te zoeken met de familie Engbers uit Venlo. Zij vervaardigen maatwerk netmateriaal voor verschillende hengelsporttoepassingen. Hun leefnetten worden geroemd door wedstrijdvisser; voldoende ruimte voor de vis en haast onverwoestbaar. Op de vraag of ze netmateriaal konden maken voor het vervaardigen van een schepnet, kwam het antwoord: 'Hoe wil je het hebben?'. Zo gezegd, zo gedaan, en er kwamen topkwaliteit genaaide netten richting RAVON. Dit netmateriaal ging vervolgens naar Utrecht om voorzien te worden van een beugel, die weer op een steel gezet kon worden. Toen de familie Engbers van deze logistieke operatie hoorde, zeiden ze: 'We doen ook aan metaalbewerking, dus zeg maar hoe je het wilt hebben'. Het RAVON-schepnet zoals we dat nu nog steeds kennen, is toen geboren.

Familiebedrijf uit Venlo

Piet en Wil Engbers hebben twee zoons, Rick en Lars. Wil Engbers heeft 25 jaar een antiekzaak gehad in Venlo. Toen Wil in 1988 stopte, startte de 26-jarige Rick vanuit het pand een hengelsportzaak. Tien jaar later voegde zijn broer Lars zich bij hem en samen breidden ze met hun passie voor de hengelsport het bedrijf 'Eurotackle' uit. Rick, met zijn achtergrond als lasser en metaalbewerker, bracht vernieuwing in de hengelsport, met toepassingen zoals maatwerk hengelsteunen en zitplateaus. Lars onderhield contacten in heel Nederland om de producten aan de man te brengen. De pensionering van Piet op 57 jarige leeftijd in 1998 kwam als geroepen. Na zijn loopbaan bij de marechaussee, recherche en GAK opsporingsdienst, ging Piet zich als 'getraind speurneus' ontfemen over de boekhouding van het familiebedrijf. Met de hengelsport heeft Piet verder niet zoveel, maar om lekker bezig te blijven ging hij zich specialiseren in het vervaardigen van netten, waaronder de geprezen leefnetten. De winkel in Venlo werd steeds groter en er kwam in 2007 een tweede vestiging in Roermond bij. Verdere uitbreiding kwam met kleinzoon Sem. Sinds twee jaar draait hij fulltime mee in het bedrijf en heeft na zijn accountantsopleiding onder andere de boekhouding overgenomen van zijn opa. Tegenwoordig gaat een groot deel van de sportvishandel online en staat er sinds kort in Belfeld een grote loods om alles kwijt te kunnen. Het maken van netten is geen noemenswaardige commerciële tak meer binnen het bedrijf, dit gebeurt nu vooral op aanvraag vanuit de lange samenwerking met RAVON.

Februari 2017, Piet brengt met zijn zoon Lars een nieuwe lading schepnetten naar het RAVON-kantoor in Nijmegen. (Foto: Martijn Schiphouwer)

Piet en zijn locker

De inmiddels 76-jarige Piet zit nog steeds niet achter de geraniums en is dat ook nog lang niet van plan. Graag zit hij op zijn fiets of assisteert hij kleinzoon Sem bij de boekhouding. Nog liever zit hij achter zijn locker, waarmee hij netten aan elkaar maakt. Dat netten maken is puur handwerk en gebeurt met hoogwaardig materiaal. Vanaf grote rollen van 1,60 meter breed wordt het materiaal op maat gesneden. De kunst is daarbij zo min mogelijk materiaal te verspillen. Piet heeft het nou zo uitgedokterd dat uit de breedte van een rol precies materiaal komt voor één groot model RAVON-schepnet en één klein model. Restmateriaal is ook ooit verwerkt in een lading zogenaamde 'hoedeplankmodellen', die menig RAVON-er mee op reis neemt. De gesneden vlakken worden aan elkaar genaaid of 'gelockt', totdat de basis voor een schepnet, leefnet of een andere soort net ontstaat.

Naast de RAVON-schepnetten, heeft Piet voor RAVON ook een tweetal fijnmazige zegens van 25 meter lengte gemaakt en tientallen kruisnetten voor de glasaalmonitoring. Een deel van het proces gebeurt in de kelder van de winkel in Venlo of bij Piet thuis. Dat laatste soms tot ongenoegen van zijn vrouw Wil, want het maken van netten neemt veel ruimte in beslag. Sinds kort biedt de loods in Belfeld wat meer ruimte om deze uit de hand gelopen nijverheid te beoefenen. De schepnetten maakt Piet niet alleen. Rick, Lars en Sem ontfermen zich over het metaalwerk en het afbouwen. Ondanks haar slechte gezondheid heeft ook Wil dit jaar nog kunnen helpen bij het fijne handwerk aan de nieuwste lading kruisnetten. Hierbij moest loodkoord in een flapje onderaan worden gefröbeld en vastgezet, iets wat de mannen niet goed voor elkaar kregen. Piet is trots als hij zijn 'bijdrage aan het natuuronderzoek' voorbij ziet komen op TV of in de krant, de familie wordt dan meteen op de hoogte gesteld. Het RAVON-schepnet figureert namelijk vaak in de media, zoals in televisieproducties als 'Vroege Vogels' of 'De Wildernis onder Water'.

Piet heeft sinds 2004 voor RAVON meer dan 2.400 schepnetten gemaakt en hij is nog niet van plan te stoppen.

RAVON-kantoor: het 'Schepnet-loket'

Sinds het RAVON-schepnet in 'productie' is, fungeert het kantoor van RAVON als 'loket' voor de uitgifte en verkoop van schepnetten. Eurotackle verkoopt geen schepnetten aan andere partijen of particulieren. Vele werkgroepen en vrijwilligers worden door RAVON voorzien in hun behoefte en ondersteund door het verstrekken van schepnetten.

De netten hebben inmiddels ook hun weg gevonden naar vele onderzoekers en vrijwilligers in het nabije en verre buitenland, waardoor er zelfs al krokodillen met RAVON-netten gevangen zijn. Daarnaast kan iedereen een schepnet aanschaffen via de webwinkel van RAVON. Wel even zelf ophalen, want verzending is door de afmetingen kostentechnisch niet aantrekkelijk. Soms wordt er gemopperd over het vrijwilligerstarief van € 98,- per net inclusief BTW, voor zowel de grote als kleine maat. We wijzen er dan graag op dat dit de kostprijs is van hoogwaardig handgemaakt Nederlands maatwerk, goed voor jaren intensief gebruik. Wij hebben dat er graag voor over. Je eigen schepnet aanschaffen? Dat kan via www.webshop.ravon.nl

Summary

Background story of the RAVON-net

The RAVON-net is a necessary tool for research on amphibians and fish. This article tells the story of the origins of the RAVON-net. Thanks to the Engbers family from Venlo, who delivers craftwork RAVON-nets of high quality since 2004, RAVON was able to deliver more than 2,400 nets to volunteers and professionals in support of their fieldwork. In addition to the RAVON-net the Engbers family also made two fishing nets of 25 meters in length. Since 2017 the RAVON-net also found its way to many researchers and volunteers abroad, both near and far from the Netherlands.

Martijn Schiphouwer & Frank Spikmans, RAVON

Postbus 1413, 6501 BK Nijmegen
martijn.schiphouwer@ravon.nl

Familie Engbers aan het werk in de Loods, een nieuwe fijnmazige zegen voor RAVON-onderzoek.

